

studierende Jugend. Herder Freiburg und Wien, 3. i 4. izd. 1911. str. X. + 304, cijena K 2'16, vez. K 2'88.

Mnogovrsne pogibelji, kojima je čudoredna čistoća naše mladeži ugrožena, pobudile su dosta općenito osvjedočenje, da se valja ozbiljno pobrinuti za preventivna sredstva. Jedinstvo samo ne postoji u tom, kakova treba da to budu sredstva. Pisac ove knjižice stavio si je za zadaću, da pruži mladeži knjigu, koja će joj pokazivati pravi put, kojim ima da ide, ako hoće da tu lijepu krepost ušćuva. Stoga autor crta lijepim jezikom bit, lijepotu i nagradu čistoće srca kao i rugobu i kazan nečistoće. Zatim donasha sredstva — naravna i svrhunaravna — pomoću kojih će mladić moći ušćuvati u svom srcu krepost čistoće. To poglavlje, koje ima naslov „Die Mittel zur Bewahrung oder Wiedererlangung der Keuschheit“, pisano je s takovim osvjedočenjem i živo, da će rijetko koji mladić tu knjigu odložiti, a da si ne bi preduzeo ozbiljno i odlučno, da će tu krepost čuvati, ili ako ju je izgubio, da će nastojati, ponovno je zadobiti. Lijepa je prednost tog djelca, što je isprepletano mnogobrojnim rečenicama poganskih i kršćanskih mislioca i pjesnika. Hrvatski prijevod ili slično originalno djelu na hrv. jeziku bilo bi ne samo korisno, nego i potrebno.

E. L.

A. Heinrich Kellner: Heortologie oder die geschichtliche Entwicklung des Kirchenjahres und der Heiligenfeste von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Freiburg und Wien, Herder, 1911., 3. izd.

str. 15 + 318. Cijena K 8'40 vez. K 9'84.

To vrsno i znanstveno djelo izašlo je sada u trećem i popravljenom izdanju, osim toga prevedeno je na engleski, franceski, talijanski i španjolski.

Megju uredbama Crkve su blagdani i njihova proslava bez dvojbe institucije, koje su tijekom vremena bile najviše izvršene promjenama. Ako promotrimo s jedne strane to, da o tim svetkovinama ništa nije sadržano u sv. pismu, a s druge strane opet bogati razvoj njihov, to ćemo morati priznati, da su promjene, koje su se na tom polju zbile, bile zaista velike. Time su označene dvije glavne zadaće heortologije: naime prvo razjasniti postanak pojedinih svetkovina i vrijeme kad su nastale; drugo predočiti promjene, koje su s vremenom te svetkovine prošle. Stoga je i autor ove heortologije nastojao istražiti i prikazati postanak i promjene kao i uzroke raznih kršć. svetkovina, što mu je svakako vrlo dobro uspjelo. Pošto je to djelo strogo znanstveno, to je autor svoj predmet obradio u duhu kritičke i znanstvene historije. Prema tome se ovdje prikazuje crkvena godina, predmet, koji je već toliko puta obragjen, u drugom svijetlu nego u mnogobrojnim popularnim spisima. Osobito mnogo truda je posvetio pisac svetkovinama sv. Marije, apostola, svetaca uopće, gdje vrlo jasno izbija proces historijskog razvoja. Blagdan bezgriješnog začeca bl. dj. Marije, koji imade svoju posebnu povijest, ovdje je prvi put prikazan uz uporabu cijelokupne pristupačne literature.

Samo se djelo raspada u tri velika odsjeka. U prvom odsjeku

(str. 1—28) govori autor o crkv. svetkovinama u opće; u drugom dijelu (str. 29—252) o crkv. godini (a. uskršno doba b. božićno doba c. ostali dogadjaji u crkv. godini d. svetkovine svetaca), a u trećem (str. 253—309) o vrstama i uporabi vrela. Treći je odsjek nastao s razloga, što sud o starini pojedinih blagdana kao njihov položaj u cjelokupnom organizmu ovisi o vrijednosti vrelâ, u kojima se dotične vijeste nalaze, a ova su slabo poznata i istražena. Pisac kod svakog vrela navagja njegovu karakteristiku.

Valja da napomenem, da megju ostalim autor spominje hrvatskog, slavonskog i dalmatinskog narodnog patrona.

Točno i opsežno stvarno i osobno kazalo zaključuje djelo. *E. L.*

Karl Müller: Das Kirchenjah r. Eine Erklärung der heiligen Zeiten, Feste und Feierlichkeiten der katholischen Kirche. Freiburg und Wien, Herder, 1911. str. 20 + 629, cijena K 8'40, vez. K 9'60.

Crkvena godina, koja je svečano opetovanje djela spasenja unutar godine dana, već se je od svoga početka sve više razvijala i moćno djelovala na duševni život kršćana. Da u kršćana probudi poimanje crkv. godine, izdao je Müller ovo djelo. Doduše već imade takih i to upravo vrsnih djela, ali su preopširna. Tako Guérangerovo djelo „Crkvena godina“ obuhvaća petnaest svezaka. A tako opširna djela ne mogu steći popularnosti. Stoga je Müllerovo djelo upravo dobro došlo — ono nit je preopširno, a niti odveć kratko.

Müller nam osobito nastoji pred oči staviti historijski razvoj pojedinih svetkovina i svećanih vremena, što je svakako vrlo zani-

mivo, a i odgovara duhu našeg vremena, koji hoće da znade postanak i razvoj pojedinih stvari. Osim toga jasno i pregledno prikazuje ideju vodilicu u pojedinim svetkovinama, te uvijek — više puta u kratko, a katkada i opširno — spominje one elemente u liturgiji, koji su važni za život i čuvstvo kršćana. Svetkovine je svetaca, u koliko nisu u nutarnjoj svezi s organizmom crkv. godine, sasma ispustio.

Cijelo se djelo dijeli u pet dijela. Ponajprije autor govori o temeljima t. j. o pojmu, vrelima, središtu te razdiobi i historiji crkv. godine. Dalnja tri dijela rade o božićnoj, uskršnoj i duhovskoj dobi, a jedan je dio posvećen svetkovinama sv. Marije.

Osobita je tehnička prednost te knjige, što je razdijeljena u relativno kratke odsjeke, koji čine za sebe cjelinu. Ovo je djelo osobito zgodno za propovijedi i kršćanski nauk, te će si sigurno steći mnogo prijatelja. *E. L.*

Ivan Vuletin: Kršćanske besjede za nedjele i blagdane preko godišta. Split, Kujižara sjemeništa, 1911. svezak II. i III. str. 271, cijena svim trim svescima K 3'50, vez. K 5.

Drugi svezak počinje s prvom nedjelom po Uskrsu pa siže do 24. nedjelje iza duhova, a treći svezak imade nekoliko propovijedi za veće blagdane u godini. To nisu izragjene propovijedi nego kratke skice. U svakoj skici ima dostatan broj citata iz sv. pisma i crkv. otaca, a i zgodnih primjera. Držim, da duhu našeg vremena ne odgovara više toliko citiranje i navagjanje otkale su pojedini citati uzeti. Zgodnije je uzeti lijepe misli iz sv. pisma i